

Іменини столиці Прикарпаття

Лариса МАРЧУК

64

Щорічно відзначати День міста в першу неділю травня – таку традицію започаткувала громада Івано-Франківська під час святкування 350-річчя обласного центру.

Освячення пам'ятного знаку першої української церкви у Станіславі (колишня назва Івано-Франківська) за участю глав трьох українських церков

Урочиста хода, яка відкривала святкування 350-річчя Івано-Франківська

Івано-Франківськ – одне з небагатьох міст України, удостоєне двох найбільших відзнак Парламентської асамблеї Ради Європи – Диплома і Почесного рапора Європи. А це свідчить про визнання заслуг місцевої громади міста в налагодженні європейських контактів і прийнятті європейських гуманітарних цінностей. На свято Івано-Франківська прибули 28 іноземних делегацій та представників дипломатичних місій держав і міст-побратимів, які стали активними учасниками урочистостей. У міському Парку культури та відпочинку ім. Тараса Шевченка гості висадили саджанці дерев, характерних для їхніх регіонів. Тож віднині ці дерева нагадуватимуть франківцям про славний ювілей.

– Я вважаю, що свято нам удалося. Воно пройшло на такому піднесенні, так цікаво й так насичено й масштабно, що ввійде в історію сучасного літопису Івано-Франківська, – констатував міський голова Віктор Анушкевичус. – Про 350-річний ювілей міста нагадуватиме й пам'ятний знак на честь згорілої сакральної споруди – першої української церкви на теренах Станіслава.

Під час урочистостей його встановили у скверіку поблизу вулиці Вірменської. На виготовлення пам'ятки та впорядкування скверу міська влада надала 40 тисяч гривень. Того дня тут ієрархи трьох конфесій українських православних церков уперше при багатотисячній громаді відправили спільний екуменічний молебень.

Франківці – люди традиції, які з діда-прадіда свято дотримуються звичаїв і ревно оберігають власну історію. Тому й дату святкування обрали згідно з історичними джерелами. Саме 350 років тому, 7 травня 1662 року, майбутня Станіслав-фортеця і цивільне населення отримали від Андрія Потоцького міські привілеї на щоденні торги та ярмарки. Однак він висунув таку умову: виконуючи феодалні повинності, селяни мають обнести місто-фортецю земляними валами, а на кутах добудувати цегляні оборонні мури та кам'яні в'їздові брами. З цим вони успішно впоралися і вже через рік місту було надано магдебурзьке право.

Сьогодні Івано-Франківськ має меценатів, які не на словах закохани в місто і його історію. Скажімо, підприємець Олег Зарицький уже протягом шести років утілює масштабний проект відновлення фортечної споруди давнього Станіслава з його історичними bastionami. Тож не дивно, що саме тут відбувся вже десятий за рахунком фестиваль ковалів. Цього разу в ньому брали участь 200 учасників-ковалів із 18 країн світу. Здавна в Європі ковальство вважали престижним ремеслом. Цим майстрам надавали особливі привілеї – під час придворних церемоній ковалі сиділи поруч із королевою. Для багатьох учасників фестивалю ковальство не є основною професією, це – своєрідне хобі. І саме в Івано-Франківську ковалі знаходять палких шанувальників своєї майстерності, мають можливість обмінятися досвідом.

Подивували франківців своєю майстерністю і місцеві кондитери. Вони 10 днів творили дивоторт довжиною 12 метрів, вагою 350 кілограмів. Він припав до смаку багатьом учасникам свята.

На площі Ринок на Вічовому майдані вирувало містечко народних умільців: виставка-ярмарок, де одні пропонували товар, а інші залюбки купували. Кого було більше – продавців чи покупців, важко сказати. Але кожен знайшов для себе те, чого не купиш в іншому місті. Приємно зазначити, що умільці народних ремесел на Прикарпатті не зникають.

На святковій пісенній сцені франківців та їхніх гостей веселили місцеві гурти «Кораллі», «Цвіт Кульбаби», «Перкалаба». Присутні радо вітали фіналістку другого сезону телешоу «Голос країни» Марічку Яремчук, доньку славетного українського співака Назарія Яремчука. До речі, Марічка на завершення свого концерту повідомила, що Прикарпаття – це її друга батьківщина і що саме до Івано-Франківська вона приїде жити й виховувати своїх дітей.

На своєрідне шоу перетворився концерт легендарного гурту «ВВ» на чолі з Олегом Скрипкою. На сцені вперше зійшлися віртуоз-скрипаль Василь Попадюк та Олег Скрипка, це був їхній спільний творчий експеримент. Удалий експромт підтримав і міський голова Івано-Франківська Віктор Анушкевичус. Він вийшов на сцену і заграв на скрипці разом із Василем Попадюком. Це був дивовижний тандем – мер міста тримав смичок, а Василь Попадюк водив по ньому скрипкою, яка творила приємну мелодію.

Завершилося свято барвистими феєрверками і салютами.

Фото надано прес-службою виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради.

Славне місто над Збручем

Зовсім недавно мандрівничі стежки привели мене на берег тихоплинної річки Збруч на Хмельниччині. Здавалося, нічого надзвичайного тут немає: річка, яких безліч в Україні. Але саме тут ми випадково зустрілися із закоханим у рідний край місцевим рибалкою Володимиром Коваленком, котрий розповів про історію дивовижного й славного міста Волочиська, що розкинулося над Збручем.

Тихоплинна річка, в чистих водах якої водяться і плотвичка, і карасі, і окуні зі щуками, синьою стрічкою, розділяє дві області: Хмельницьку й Тернопільську. На подільському березі – Волочиськ, на протилежному – Підволочиськ, і географічно це вже Галичина. На початку минулого століття річка слугувала кордоном між Російською та Австро-Угорською імперіями. Під час Першої світової війни Волочиськ не раз обстрілювали гармати, а його вулиці та передмістя були залиті людською кров'ю.

Далекого 1914 року саме в заплавах Збруча австро-угорські вояки завдали поразки російським військам. Пізніше, 1916-го, на залізничному вокзалі Волочиська розташувався штаб російського генерала Олексія Брусилова. Саме тут він розробив стратегію і тактику контрасту, а згодом реалізував їх. Ця знаменита військова операція ввійшла в історію під назвою «Брусилівський прорив». Вона завершилася перемогою російських військ, хоча й ціною великих втрат.

Пан Коваленко переконув мене, що історично Волочиськ вважається останньою столицею, де перебував уряд Директорії під керівництвом Симона Петлюри. Лише 21 листопада 1920 року кавалерійська бригада Григорія Котовського разом із Червонокозацькою дивізією Віталія Примакова змогли витіснити звідси війська Петлюри. Під шаленим натиском шабель і куль українська народна армія була змушена перейти за Збруч і залишити територію України. До речі, у краєзнавчому музеї Волочиська є експозиція, присвячена цій події.

Згадуючи військове минуле, Володимир також розповів про воїнів 10-го гвардійського Червонопрапорного орденів Суворова і Кутузова Уральсько-Львівського добровольчого танкового корпусу – визволителів міста й району від фашистських загарбників. Мені було особливо приємно це чути. Адже у радянські часи майже п'ять років довелося служити під знаменами цієї прославленої дивізії, якою командував генерал-майор Анатолій Корецький. На превеликий жаль, він загинув у Чечні.

Не забув оповідач і про видатних людей – вихідців із Волочиська. З'ясовується, саме тут народилися відомі народні артисти України співачка Ольга Басисток і композитор-пісняр Микола Мозговий. Останній навіть присвятив одну зі своїх пісень рідній стороні. Улюблениця чоловіків красуня Надія Мейхер-Грановська, учасниця гурту «ВІА-Гра», теж родом із Волочиська.

Звідси коріння відомого українського поета й прозаїка Володимира Маняка. Ще наприкінці 1980-х років він разом із дружиною почав збирати свідчення людей, які пережили Голодомор. Підсумком їхньої титанічної праці стала книга «33-й: голод. Народна книга-меморіал». За неї письменник удостоєний Національної премії ім. Т. Г. Шевченка.

Залишив свій слід в історії міста Волочиська й російський письменник Олександр Купрін, який 1893–1894 років проходив тут військову прикордонну службу. Він навіть написав про це оповідання, назвавши його коротко й зрозуміло – «Жах».

Мешканці сьогоденного Волочиська опановують різні мирні професії та випускають продукцію на 12 промислових підприємствах. Найбільші серед них фабрика харчоконцентратів і цегельний завод. Вони створені тут ще за радянських часів. Є й такі, «крила» у яких «виросли» порівняно недавно. Це кілька швейних підприємств і фабрика «Tekosom» – плід спільних зусиль Польщі та України. На машинобудівному заводі місцевої філії підприємства «Мотор Січ» працює понад 2400 робітників. Вони складають міні-тракторці з промовистою назвою «Зоря». Також машинобудівники Волочиська виробляють авіадвигуни, що для мешканців невеликого райцентру має велике значення і вони цим пишаються.

Хоча Володимир Коваленко до церкви сам і не ходить, та не зміг утриматися, щоб не похвалитися кількістю храмів у Волочиську. Тут багато храмів і мирно вживаються люди різних віросповідань. Окрасою міста є Свято-Покровський храм Української Православної автокефальної церкви, костел Святої Трійці, церква Андрія Первозванного та багато інших пам'яток архітектури. Але, як кажуть, хоч скільки розповідай, а подивитися варто. Тож приїздить у Волочиськ, підсумовує свою розповідь Володимир Коваленко, – не пожалкує!

Сергій ДУБРОВІН.

65

